
Nyttig bok om nevroleptika

BOKOMTALER

Tidligere fikk psykiatriske pasienter og pårørende vite lite om diagnostisk vurdering og behandling. Dette har endret seg i løpet av de siste år. Mens somatikken har hatt sine pasientorganisasjoner i over 50 år, er det først de siste årene at psykiatrien har fått sine. Her i landet har vi hatt Mental Helse Norge i flere tiår, og de siste årene har Rådet for psykisk helse spilt en sentral rolle som organisasjon ikke bare for forskere og klinikere, men for pasienter og pårørende.

Den amerikanske paraplyorganisasjonen NAMI – National alliance for the mentally ill – har gjort en stor innsats med innsamling av midler til forskning og opplysning. Det negative ved organisasjonen har vært dens ensidige tro på biologiske årsaker til psykiske lidelser, noe som selvsagt er forståelig på bakgrunn av den tidligere ensidige psykoanalytisk dominerte amerikanske psykiatrien fra 1950 – 60-tallet, da pårørende i tillegg til belastningen med å ha syke barn ble pådyttet skyldfølelse for å ha skapt psykisk vanhelse. Først var det mor som ble skyteskive, siden hele familien.

Amerikanere er kjent for sine pedagogiske evner, og denne boken er et godt eksempel på hvordan medisinsk opplysning kan populariseres. Her får vi opplysning om de vanligste symptomer ved psykose, særlig schizofreni, med redegjørelse for antipsykotiske midler med virkninger og bivirkninger. Ikke minst omtales de nye såkalte atypiske antipsykotika (nevroleptika) som clozapin, olanzapin, risperidon, som ikke gir mindre bivirkninger enn de eldre stoffer, men som synes å ha bedre virkning på de negative symptomer ved schizofreni.

Det som skjemmer boken er dens reduksjonistiske oppfatning av psykoser. Schizofreni skyldes ifølge forfatterne økt dopaminaktivitet, mens de negative symptomer skyldes mangel på dopamin. Så enkelt er det ikke.

Boken kan anbefales ikke bare for pasienter og pårørende, men for allmennpraktiserende leger og psykiatere som ikke vet for mye om antipsykotiske medikamenter. Hvis noen skulle ønske å oversette boken til norsk, burde den bearbejdes for norske forhold, gjøres kortere og gi et mer balansert syn på schizofrene psykoser.

EinarKringlen

Psykiatrisk institutt

Universitetet i Oslo

Publisert: 28. februar 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 18. februar 2026.